

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาการวิจัย เรื่อง การสร้างยุทธศาสตร์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ หมู่ 6 ตำบลหนองปรุง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ 2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการบรรยายประกอบตารางและภาพ สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบทดสอบความรู้ในการจัดทำแผนชุมชน และแบบสำรวจความพึงพอใจของตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ นำเสนอในรูปแบบของการบรรยายประกอบตารางใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการศึกษาและวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ หมู่ที่ 6 ตำบลหนองปรุง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ในการสร้างยุทธศาสตร์การสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ผู้วิจัยร่วมกับนักพัฒนาท้องถิ่นที่ชุมชนเพื่อสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านหนองเข้ โดยใช้แบบสอบถามบริบทชุมชน และได้ทำการศึกษาเอกสารขององค์การบริหารตำบลหนองปรุง ข้อมูล กชช. 2 ก. หมู่บ้านหนองเข้ ปี 2548 ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานหมู่บ้านหนองเข้ ปี 2548 รวมทั้งข้อมูลการลงทะเบียนคนจน เพื่อแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชนบ้านหนองเข้ โดยให้ตัวแทนชุมชนเป็นผู้เลือกปัญหาเป้าของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชุมชนบ้านหนองเข้ขาดแผนชุมชน ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง สรุปเป็นปัญหาเป้าที่ชัดเจนเพื่อสร้างเป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถแก้ปัญหาเป้าอย่างได้ผล ทำให้ได้ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ ประกอบด้วยหน่วยระบบทำงาน 2 หน่วยระบบ คือ

หน่วยระบบทำงานที่ 1 การสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ มีหน่วยระบบทำงานย่อย 3 หน่วยระบบ ได้แก่

1. จัดประชาคมวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชุมชนบ้านหนองเข้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกชุมชนบ้านหนองเข้ นำเทคนิควิธี SWOT Analysis มาใช้ โดยการจัดประชุมประชาคมวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชุมชนบ้านหนองเข้ ในวันที่ 15 ธันวาคม 2548 ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 เวลา 18.00 น. โดยผู้วิจัย แกนนำชุมชน ตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้

และนักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาย้อย ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาบ้านหนองเข้ ทำให้ทราบสาเหตุของปัญหาที่หลากหลาย คือ ชุมชนบ้านหนองเข้ขาดแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ในการประกอบอาชีพ ต้นทุนการผลิตภาคการเกษตรสูงแต่ราคาผลผลิตตกต่ำและขาดการรวมกลุ่ม แล้วสรุปออกมาเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ พบอุปสรรคในการวิเคราะห์สภาพปัญหาคือ ชาวบ้านขาดความรู้เรื่องการวิเคราะห์สภาพปัญหา นักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาย้อย จึงต้องเสียเวลาในการบรรยายให้ความรู้เรื่องการวิเคราะห์สภาพปัญหา แก่ชาวบ้านหนองเข้ หลังจากนั้นผู้วิจัย แกนนำชุมชน ตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ และนักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาย้อย ร่วมกันวิเคราะห์ SWOT Analysis ของบ้านหนองเข้ ทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคของหมู่บ้าน เพื่อนำมาสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้ ซึ่งทั้งหมดได้ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา ค้นหาปัญหาของชุมชนเพิ่มเติม ทำให้ได้ทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน จากนั้นทุกคนได้ร่วมกันจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ปัญหาที่ชุมชนคิดว่าก่อความเดือดร้อนให้กับคนในชุมชนมากที่สุดให้เลือกเป็นอันดับแรก ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปัญหาทั้งหมดจัดเป็นหมวดหมู่

2. จัดเวทีชุมชนเรียนรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในวันที่ 20 ธันวาคม 2548 ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 เวลา 18.00 น. – 19.00 น. ผู้วิจัยทำการทดสอบความรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม แกนนำชุมชนและตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ ก่อนให้ความรู้เรื่องการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ต่อมาจัดเวทีชุมชนเรียนรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยมีนักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาย้อยบรรยายให้ความรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมแก่ตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ พร้อมกันนั้นสมาชิกชุมชน ทำการศึกษาเอกสารความรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ทำให้ตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ได้รับความรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม ในเวลา 19.00 น. – 19.30 น. นักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาย้อยบรรยายสรุปองค์ความรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ในวันที่ 27 มกราคม 2549 ณ ห้องประชุมสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เวลา 8.30-18.00 น. โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

เวลา 09.00 - 09.30 น. แกนนำชุมชนลงทะเลเบียนเข้าร่วมฝึกสร้างแผนชุมชน

เวลา 09.30 – 11.00 น. วิทยากรบรรยายแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เวลา 11.00 – 12.00 น. วิทยากรบรรยายประสบการณ์เกี่ยวกับการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เวลา 13.00 – 15.00 น. แกนนำชุมชน ฝึกปฏิบัติสร้าง แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เวลา 15.00 – 17.30 น. แกนนำชุมชน ร่วมกันสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้

ผลจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ แกนนำชุมชน ตัวแทนกลุ่ม ตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ ได้แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ประกอบด้วย 6 แผนงานดังนี้

1. แผนงานการจัดการทุน
2. แผนงานการเรียนรู้ของชุมชน
3. แผนงานการจัดการสุขภาพ
4. แผนงานเกษตรยั่งยืน
5. แผนงานวิสาหกิจชุมชน
6. แผนงานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และมีโครงการจากแผนชุมชน 27 โครงการ ดังนี้

1. โครงการเกษตรผสมผสาน
2. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์
3. โครงการนาข้าวชีวภาพ
4. โครงการผักปลอดสารพิษ
5. โครงการส่งเสริมเกษตรธรรมชาติ โดยการนำจุลินทรีย์ EM ไปใช้เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
6. โครงการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ได้แก่ ขุดสระน้ำ สร้างฝายกั้นน้ำ ขุดลอกคูคลอง
7. โครงการแปรรูปผ้าชิ้นไทยทรงดำ
8. โครงการแปรรูปเฟอร์นิเจอร์ไม้ตาล
9. โครงการแปรรูปพืชชีวภาพและสารสกัดชีวภาพ
10. โครงการร้านค้าชุมชนบ้านหนองเข้
11. โครงการศูนย์สร้างเสริมชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน
12. โครงการศูนย์ส่งเสริมเกษตรกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน
13. โครงการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงตัวได้อย่างยั่งยืน
14. โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและเยาวชน
15. โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ชมวิถีชีวิตไทยทรงดำ (โฮมสเตย์)
16. โครงการน้ำประปาหมู่บ้านเพื่อการบริโภค
17. โครงการกำจัดขยะ
18. โครงการไฟฟ้ารายทาง

19. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์
20. โครงการสายใยสัมพันธ์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส
21. โครงการบริโภคผักปลอดสารพิษ
22. โครงการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
23. โครงการรวมใจด้านภัยยาเสพติด
24. โครงการรวมใจค้ำน้ำสมุนไพรพื้นบ้าน
25. โครงการควบคุมป้องกันโรคเอดส์
26. โครงการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก
27. โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การประชาสัมพันธ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ประกอบด้วยหน่วยระบบทำงานย่อย 2 หน่วยระบบ ต่อไปนี้

1. ทำประชาสัมพันธ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้ โดยมีแกนนำชุมชน ตัวแทนกลุ่มและตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ ทำประชาสัมพันธ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ วันที่ 1 ตุลาคม 2549 เวลา 18.00 น. ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 โดยมีรายละเอียดดังนี้

เวลา 18.00 น. – 18.45 น. แกนนำชุมชน ตัวแทนกลุ่มและตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ ลงทะเบียนเข้าร่วมกันทำประชาสัมพันธ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้

เวลา 18.45 น. – 19.00 น. นักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาย้อย แดง เรื่อง กระบวนการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้ การมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้ การกำหนดแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้

เวลา 19.00 น. – 19.30 น. แกนนำ ตัวแทนกลุ่มและตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้แสดงวิสัยทัศน์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและผลกระทบทางเลือกอื่นๆ ในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้

เวลา 19.30 น. – 19.50 น. นักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาย้อย บรรยายสรุปผลการทำประชาสัมพันธ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้

เวลา 19.50 น. – 20.00 น. ผู้วิจัยทดสอบความรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมกับแกนนำชุมชนและตัวแทนชุมชนหลังการทดลองให้ความรู้เรื่องการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม และสำรวจความพึงพอใจของแกนนำชุมชนและตัวแทนชุมชนในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมบ้านหนองเข้

สำหรับการทำประชาสัมพันธ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ นี้ ดำเนินการโดยมีผู้วิจัยร่วมกับทีมวิทยากรระดับอำเภอ แกนนำชุมชน ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชน และตัวแทนชุมชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา พบว่า ในการจัดประชุมประชาคมเพื่อนำเสนอแผนชุมชน

แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ที่ชุมชนร่วมกันจัดทำ ให้ที่ประชุมร่วมกันกลั่นกรองพิจารณา ทบทวนแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ปรับปรุงสร้างพันธะผูกพันระหว่าง แนวนโยบายกับภาคร่วมพัฒนาของชุมชน วิธีการทำงานจากแกนนำชุมชนในการสร้างแผนชุมชนแบบมี ส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ และการผลักดันให้เกิดสำเร็จของแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านหนองเข้ อีกทั้งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนชุมชนนั้น ตัวแทนชุมชนบ้าน หนองเข้เกิดการยอมรับและหาประชาคมติในการสร้างแผนการดำเนินชีวิตของชุมชน และแผนชุมชนแบบ มีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ผ่านการเห็นชอบโดยตัวแทนชุมชนทั้งหมดยอมรับเป็นเจ้าของ และ ร่วมกันผลักดันให้เกิดการใช้งานตามแผนทั้ง 6 แผนงาน และโครงการต่างๆ ที่เกิดจากแผนชุมชนแบบมี ส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ทั้ง 27 โครงการ

2. รายงานการประชาพิจารณ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ มี ขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

วันที่ 2 ตุลาคม 2549 เวลา 18.00 น. ณ ที่ทำการบ้านผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 คณะกรรมการ ประชาพิจารณ์ร่วมกับผู้วิจัยจัดทำรายงานประชาพิจารณ์ชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ โดย มีส่วนประกอบของเนื้อหา คือ

1. รายชื่อคณะกรรมการ ได้แก่ แกนนำชุมชน ตัวแทนกลุ่ม
รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้
รายชื่อผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กำนันตำบลหนองปร่ง
รายชื่อผู้ชำนาญการพึ่งตนเอง ได้แก่ นักพัฒนาชุมชนอำเภอเขาชัย

2. วัน เวลา สถานที่ การทำประชาพิจารณ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้าน หนองเข้

3. ประเด็นการประชาพิจารณ์ และความคิดเห็นของแกนนำชุมชน ตัวแทนชุมชน บ้านหนองเข้ เกี่ยวกับความเหมาะสมและผลกระทบทางเลือกอื่นๆ ในการจัดทำแผนชุมชนแบบ มีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้

4. ผลสรุปที่ได้จากการทำประชาพิจารณ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้าน หนองเข้ วันที่ 3 ตุลาคม 2549

คณะกรรมการประชาพิจารณ์ ดิคประกาศรายงานผลการประชาพิจารณ์แผนชุมชนแบบมี ส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 และเวลา 18.00 น. ในวันเดียวกัน คณะกรรมการประชาพิจารณ์ประกาศเสียงตามสายเรื่อง รายงานผลการประชาพิจารณ์แผนชุมชนแบบ มีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ให้ทราบโดยทั่วกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของ ตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ หมู่ที่ 6 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยจากแบบทดสอบความรู้และแบบสำรวจความพึงพอใจใน
แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (n=123)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	97	78.86
- หญิง	26	21.14
อายุ		
- 18 – 27 ปี	11	8.94
- 28 – 37 ปี	21	17.07
- 38 – 47 ปี	40	32.52
- 48 – 57 ปี	34	27.64
- อายุ 58 ปี ขึ้นไป	17	13.82
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าประถมศึกษา	56	45.53
- ประถมศึกษา	46	37.40
- มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	20	16.26
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	1	0.81
- ปริญญาตรีขึ้นไป	0	0
อาชีพ		
- ทำไร่ ทำนา ทำสวน	80	65.04
- เลี้ยงสัตว์	8	6.50
- ค้าขาย	6	4.88
- รับจ้าง	27	21.95
- อื่น ๆ	2	1.63
สถานะทางสังคม		
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน	2	1.63
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	10	8.13
- ผู้นำกลุ่มต่างๆ	12	9.76
- ประชาชนทั่วไป	94	76.42
- ผู้นำท้องถิ่น (ผู้ใหญ่บ้าน, สมาชิก อบต. ฯลฯ)	5	4.06

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 78.86 มีอายุระหว่าง 38—47 ปี มากที่สุด ร้อยละ 32.52 รองลงมา มีอายุระหว่าง 48—57 ปี ร้อยละ 27.64 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 45.53 รองลงมาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 37.40 มีอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวน มากที่สุด ร้อยละ 65.04 รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 21.95 มีสถานะทางสังคมเป็นประชาชนทั่วไปมากที่สุด ร้อยละ 76.42

ตารางที่ 4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ก่อนและหลังการจัดทำแผน

ลำดับ	คำถาม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		n = 123	ร้อยละ	n = 123	ร้อยละ
1	การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ผู้นำชุมชนและชาวบ้านเป็นผู้กำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนโดยตนเองเพื่อตนเอง	42	34.15	106	86.18
2	วัตถุประสงค์ของแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมคือการทำให้ชุมชนและชาวบ้านมีโอกาสได้มาร่วมคิดร่วมกันหาเรียนรู้ร่วมกันและตัดสินใจว่าจะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างไร	46	37.40	116	94.31
3	การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม นั้น หน่วยงานราชการ องค์กรพัฒนาเอกชนจะอยู่ในฐานะเป็นผู้สนับสนุน หรือที่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษาและส่งเสริมสิ่งที่ชุมชนไม่รู้ และสนับสนุนสิ่งที่ชุมชนทำเองไม่ได้	61	49.59	102	82.93
4	แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การกำหนดอนาคตหรือความมุ่งหวังของชุมชนว่าอยากจะทำให้ชุมชนเป็นอย่างไร การแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชน	53	43.09	88	71.54
5	เป้าหมายของการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมคือ เพื่อให้หน่วยงานราชการและองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นผู้กำหนดทิศทาง การพัฒนาชุมชน	47	38.21	84	68.29
6	หัวใจของการจัดทำแผนชุมชน คือ การยอมรับความคิดของผู้นำชุมชน	43	35.00	93	75.61

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	คำถาม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		n = 123	ร้อยละ	n = 123	ร้อยละ
7	แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมสามารถผลักดันให้เป็นแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้	57	46.34	85	69.11
8	ประโยชน์ของการสำรวจข้อมูลชุมชนคือ ทำให้ชุมชนรู้จักตนเองว่าเป็นอย่างไร มีจุดเด่นจุดด้อยอะไร มีทุนภายในชุมชนอยู่ที่ใด	44	35.77	91	73.98
9	เจ้าอาวาสวัดภายในชุมชนมีสิทธิ์เข้าร่วมจัดทำแผนชุมชนพืงตนเอง	57	46.34	95	77.24
10	แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมมีรูปแบบการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนด้วยวิธีการทำเอง ทำร่วม ทำให้	40	32.52	99	80.49
11	ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นทุนในการสร้างแผนชุมชนพืงตนเอง	54	43.90	95	77.24
12	องค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนชุมชน เนื่องจากมีงบประมาณ	36	29.27	47	38.21
13	การดำเนินงานตามแผนชุมชนจะไม่ประสบผลสำเร็จถ้าสมาชิกหรือแกนนำชุมชนขาดการติดตามตรวจสอบโครงการอย่างต่อเนื่อง	34	27.64	91	73.98
14	ผู้เข้าร่วมจัดทำแผนชุมชนควรเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานราชการเท่านั้น ไม่ควรให้ชาวบ้านเข้ามาเกี่ยวข้อง	41	33.33	86	69.92
15	หมู่บ้านที่มีความสามัคคีเข้มแข็งและพืงตนเองได้อยู่แล้วไม่จำเป็นต้องจัดทำแผนชุมชน	47	38.21	89	72.36

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ โดยรวมหลังการจัดทำแผนมากกว่าก่อนการจัดทำแผน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของแผนชุมชน คือ การทำให้ชุมชนและชาวบ้านมีโอกาสได้มาร่วมคิดร่วมค้นหาเรียนรู้ร่วมกันและตัดสินใจว่าจะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและพืงตนเองได้อย่างไร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ร้อยละ 94.31

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ก่อนและหลังการจัดทำแผน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผน แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้	n	\bar{X}	S.D.	t
- ความรู้ความเข้าใจก่อนการจัดทำแผน	123	5.71	2.02	-12.58*
- ความรู้ความเข้าใจหลังการจัดทำแผน	123	9.47	2.63	-18.36*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ ก่อนและหลังการจัดทำแผน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.4 ความพึงพอใจในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนชุมชนบ้านหนองเข้

ความพึงพอใจในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การศึกษาสภาพปัญหา	3.77	0.88	มาก
2. การวิเคราะห์ปัญหา	3.83	0.69	มาก
3. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	3.45	0.76	ปานกลาง
4. การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา	3.61	0.79	มาก
5. การกำหนดโครงการ	3.58	0.90	มาก
6. การนำโครงการมาจำแนกประเภท ทำเอง/ทำร่วม/ ทำให้	3.78	0.79	มาก
รวม	3.67	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีเพียงด้านการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.76)

ตารางที่ 4.5 ความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชน
บ้านหนองเข้

ความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การศึกษาสภาพปัญหาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ	3.79	0.91	มาก
2. การสนทนากลุ่มวิเคราะห์สภาพปัญหา	3.72	0.91	มาก
3. การทำประชาคมวิเคราะห์สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกชุมชนบ้านหนองเข้ โดยวิธีการ SWOT Analysis	3.76	0.83	มาก
4. การจัดเวทีชาวบ้านเรียนรู้เรื่องแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม	3.80	0.82	มาก
5. การประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม	3.71	0.95	มาก
6. การทำประชาพิจารณ์แผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม	3.90	0.83	มาก
รวม	3.78	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78, S.D. = 0.46$) และรายด้านก็อยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน

ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจในการกำหนดแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้
ทั้ง 6 ด้าน

ความพึงพอใจในการกำหนดแผนชุมชน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดการทุน	3.64	1.12	มาก
2. ด้านการเรียนรู้ชุมชน	3.65	0.80	มาก
3. ด้านการจัดการสุขภาพ	3.51	1.15	มาก
4. ด้านเกษตรยั่งยืน	3.52	0.93	มาก
5. ด้านวิสาหกิจชุมชน	3.42	0.97	ปานกลาง
6. ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	3.59	0.94	มาก
รวม	3.56	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการกำหนดแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองเข้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.57$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีเพียงด้านวิสาหกิจชุมชน ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42, S.D. = 0.97$)